

Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Desteğin Akademik Başarılarına Etkisi

The Effect of Perceived Social Support on Academic Achievement in Health College Students

Canan TAYFUR,¹ Sevim ULUPINAR²

ÖZET

Amaç: Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin sosyal destek ve akademik başarılarını etkileyen faktörleri belirlemek ve algılanan sosyal desteğin akademik başarıya etkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesine bağlı sağlık yüksekokulunda öğrenim gören 140 hemşirelik, 157 ebelik ve 114 acil yardım afet yönetimi bölümü öğrencisi olmak üzere toplam 411 öğrenci oluşturdu. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ve Yıldırım (2004) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Destek Ölçeği-R kullanıldı. Anket formu; öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri, Ağırlıklı Genel Not Ortalaması, arkadaş ilişkileri, okul ve aile yaşantılarına yönelik toplam 21 sorudan oluşmaktaydı. Bulgular, istatistik paket programında analiz edildi.

Bulgular: Öğrencilerin akademik başarı not ortalamasının 2.68 (4.00 puan üzerinden) olduğu; algılanan sosyal destek puan ortalamasının 128.64 (150 puan üzerinden) olduğu belirlendi. Algılanan sosyal destek düzeyi ve akademik başarı arasında pozitif yönde zayıf derecede ilişki bulundu. Kadınlar, psikolojik sorun yaşamayanlar, kaldığı yerden memnun olan ve ekonomik durumunun iyi düzeyde olduğunu ifade eden öğrencilerin sosyal destek düzeyi daha yüksekti. Hemşirelik öğrencileri, son sınıfta okuyanlar, sağlık meslek lisesinden mezun olanlar, liseden pekiyi derecede mezun olanlar, akademik olarak kendini başarılı algılayanlar ve düzenli ders çalışma alışkanlığı olan öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması daha yüksekti.

Sonuç: Çalışmamızda akademik başarı ve sosyal destek algısını etkileyen bireysel, eğitsel ve ailesel faktörler belirlenmiş ve bunlara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Akademik başarı; sağlık yüksekokulu; algılanan sosyal destek.

SUMMARY

Objectives: This study aims to analyze the effect of perceived social support level on the academic achievement of health college students.

Methods: The research sample consisted of 411 students: 140 nursing students, 157 midwifery students and 114 emergency and disaster management students from a health college of a national university. A questionnaire prepared by the researchers and the Perceived Social Support Scale-R were used for data collection. The questionnaire consisted of 21 questions about the students' socio-demographic characteristics, weighted grade point averages, friendships, and school and family lives. The findings were analyzed using a statistical package program.

Results: The students' grade point average were found to be 2.68 (on a scale of 4.00), and their perceived social support point average was found to be 128.64 (on a scale of 150). A weak positive relation was found between the perceived social support levels and academic achievement. The social support levels of the females, the students without psychological problems, the students who are pleased with their place of residence and the students in good economic circumstances were higher. The weighted grade point averages of these groups were higher: nursing students, seniors, vocational health high school graduates, students who graduated from high school with excellent grades, students who perceive themselves as academically successful and students with regular study habits.

Conclusion: This study identified the individual, educational and familial factors that affect academic achievement and social support perception and uses them to make recommendations based on them.

Keywords: Academic achievement; health college; perceived social support.

Giriş

Üniversite eğitimi dönemi gençlerin, sosyalleştiği, bağımsızlığını kazanmaya ve çevreye uyum sağlamaya

çalıştığı bir evredir. Bu dönemde en önemli sosyal destek kaynağı gencin ailesi ve arkadaşlarıdır. Gençlerin sosyal destek düzeylerini belirlemek, onları yeni destek kaynakları konusunda bilgilendirmek, sorunlarının çözümünde destek kaynaklarından nasıl yararlandıklarını belirlemek önemlidir.^[1-3]

Sosyal destek, insanlar arasındaki karşılıklı etkileşimdir. Bireylerin özelliklerinden, ilişkisinin niteliklerinden, sosyal ve kültürel durumlardan etkilenen dinamik bir olaydır.^[4] Sosyal destek, bireye ihtiyaç duyduğunda başvurabileceği kişilerin bulunması, maddi ve manevi yardım alması, sahip olduğu ilişkilerden doyum bulması, ona sunulacak desteği ifade eder.^[3,5-7] Sosyal destek düzeyi yüksek bireyler, strese daha kolay uyum sağlar, psikolojik sorunlarla daha kolay baş

¹Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Çanakkale

²İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul

İletişim (Correspondence): Dr. Sevim ULUPINAR.
e-posta (e-mail): sevim.ulupinar@istanbul.edu.tr

Psikiyatri Hemşireliği Dergisi 2016;7(1):1-6
Journal of Psychiatric Nursing 2016;7(1):1-6

Doi: 10.5505/phd.2016.52523

Geliş tarihi (Submitted): 04.08.2014 **Kabul tarihi (Accepted):** 07.10.2015

eder.^[8] Algılanan sosyal destek, bireyin diğerleri ile güvenilir bağları olduğuna ve destekleneceğine ilişkin bilişsel algılamasıdır. En genel anlamıyla, ilişkiden sağlanan doyumdur. Sağlanan sosyal destek ise kaynaklardan elde edilen sosyal destek miktarıdır.^[9,10]

Anne-baba, kardeşler, eş, sevgili, arkadaşlar, öğretmenler, akrabalar, komşular, uzmanlar bireyin yaşamındaki önemli sosyal destek kaynaklarıdır. Öğrencilerin önemli sosyal destek kaynakları aile, arkadaş ve öğretmenler olarak sıralanmaktadır. Araştırmalarda, sosyal destek ile akademik başarı, başa çıkma becerileri ve sosyal beceriler arasında ilişki olduğu belirtilmektedir.^[4,10,11]

Sağlık yüksekokulu öğrencileri, üniversitede yaşadıkları problemlerin yanı sıra eğitimlerinin bir bölümünü oluşturan hastane ortamında da pek çok stresli durumla karşılaşır. Ayrıca, hasta birey ve yakınlarıyla iletişim kurarken yeri geldiğinde onlar için sosyal destek kaynağı olur. Bu okullarda öğrenimini sürdüren bireylerin ruhsal ve bedensel yönden sağlıklı olmaları bu açıdan ayrı bir önem taşır. Öğrencilerin sorunlarla karşılaştıklarında rehberlik/danışmanlık birimleri tarafından desteklenmesi de gereklidir.^[12] Araştırmalarda aile ve arkadaşlarından gerekli desteği alan öğrencilerin, ruhsal sağlıklarını tehdit eden depresyon, anksiyete, stres gibi sorunlarla daha kolay mücadele edecekleri ve mesleklerinde daha başarılı olacakları^[2,6] aile, arkadaş ve öğretmenlerden destek gören öğrencilerin, sorunlarını çok büyük boyutlara ulaşmadan çözdüğü ve derslerinde daha başarılı olduğu^[8] belirtilmektedir. Rehberlik biriminde hemşirelerin de görev yapması, toplum ruh sağlığı hemşiresi olması ya da bu alanda özel eğitim almış olması tercih edilmelidir. Gerek danışmanlık ve eğitim gerek sosyal destek sağlama açısından hemşirelere pek çok sorumluluk düşmektedir. Bu araştırmada; bir sağlık yüksekokulunda öğrenimini sürdüren öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin akademik başarı üzerindeki etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma sonuçlarının, hemşirenin ve özellikle psikiyatri hemşirelerinin önemli bir rolü olan rehberlik-danışmanlık hizmetleri açısından önemli veri kaynağı oluşturacağı düşünülmektedir.

Araştırmada yanıt aranacak sorular şunlardır:

- Öğrencilerin algıladığı sosyal destek düzeyi akademik başarıyı etkiliyor mu?
- Öğrencilerin akademik başarı ve sosyal destek düzeyini etkileyen sosyo-demografik özellikler nelerdir?

Gereç ve Yöntem

Araştırma; tanımlayıcı, kesitsel bir alan araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesine bağlı sağlık yüksekokulunda öğrenim gören 185 hemşirelik, 185 ebeklik ve 134 acil yardım afet yönetimi öğrencileri olmak üzere toplam 504 öğrenci

oluşturdu. Araştırmada örneklem seçimine gidilmedi, tüm evren örneklem olarak kabul edildi. Örneklem tamamına ulaşılmasına rağmen çalışmaya katılmak istemeyen ve anket formunu tam olarak doldurmayan 93 öğrenci örnekleme alınmadı. Araştırmanın örneklemini; 140 hemşirelik, 157 ebeklik ve 114 acil yardım afet yönetimi (AYAY) olmak üzere toplam 411 öğrenci (evrenin %81,5'i) oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, araştırmacıların deneyimleri ve ilgili literatürden^[2,4,6,13] yararlanılarak oluşturulan anket formu ve Yıldırım (2004) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Destek Ölçeği^[7] kullanıldı.

Anket Formu: Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri (cinsiyet, aile tipi, kalınan yer, kalınan yerden memnuniyet, ekonomik durum, yaş, sağlık durumları), eğitim yaşantısı (bölüm, sınıf, mezun olduğu okul, lise bitirme derecesi, düzenli ders çalışma alışkanlığı, ders çalışma yöntemi, derslerine yönelik başarı algısı), arkadaş ilişkileri, okul ve aile yaşantılarına yönelik toplam 21 sorudan oluşmaktaydı.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeği-R(ASDÖ-R): Yıldırım (2004) tarafından revize edilen ölçek,^[7]50 durum cümlesinden oluşmaktadır. Bireylerin ailesinden, arkadaş ve öğretmenlerinden algıladığı sosyal destek düzeyini belirtmektedir. ASDÖ-R' de yer alan üç alt ölçek AİD=Aile Desteği, ARD=Arkadaş Desteği, ÖGD= Öğretmen Desteği'ni ifade etmektedir. Yıldırım'ın (2004) çalışmasında Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin (ASDÖ) cronbach alpha güvenilirlik katsayısı; 93, AİD boyutu için .94; ARD boyutu için .91 ve ÖGD boyutu için .93 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda ASDÖ güvenilirlik katsayısının .78, AİD boyutu için .75; ARD boyutu için .79 ve ÖGD boyutu için .69 olduğu belirlenmiştir.

ASDÖ Puanlanması: Ölçeğin aile desteği alt ölçeğinde 20, arkadaş desteği alt ölçeğinde 13, öğretmen desteği alt ölçeğinde 17 madde bulunmaktadır. Her alt ölçekte birer tane ters madde yer almaktadır. Ölçekteki her ifade "Bana uygun=3", "Bana kısmen uygun=2", "Bana uygun değil=1" şeklinde işaretlenmektedir. Düz maddeler, oldukları gibi, tersine çevrilmiş maddeler ise tersinden puanlanmaktadır. Ölçeklerin puan aralıkları şöyledir: Aile desteği, 20- 60 puan; Arkadaş desteği, 13-39 puan; Öğretmen desteği, 17-51 puan; toplam ASDÖ 50-150 puandır. Ölçekten alınan yüksek puan, bireyin yüksek sosyal destek algıladığı, düşük puan ise bireyin düşük sosyal destek algıladığı anlamına gelir.^[11]

Akademik Başarı: Öğrencilerin akademik başarıları Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO) ile ifade edilmiştir. Sağlık yüksekokulunun öğrenci işleriyle görüşülerek kurum izniyle öğrencilerin AGNO'larına ulaşılmıştır. Öğrencilerin başarı durumu, derslerden aldığı notlar ve derslerin kredileri ile hesaplanan "Yarıyıl/Dönem Not Ortalaması (DNO)" ve

“Genel Not Ortalaması (GNO)” değerleriyle izlenir. DNO bir yarıyıldaki aldıkları derslerin her birinin kredisi ile bu derslerden alınan notların çarpımları toplamının aynı derslerin kredi toplamına bölünmesi, AGNO ise tüm yarıyıldaki aldıkları derslerin her birinin kredisi ile bu derslerden alınan notların çarpımları toplamının tüm derslerin kredi toplamına bölünmesi ile elde edilir. Bulunulan yarıyıl sonu itibarıyla GNO’su en az 2.00 olan öğrenciler başarılı; hazırlık sınıfları hariç, dördüncü yarıyıl sonunda GNO’su 2.00’nin altında olan öğrenciler başarısız olarak kabul edilmektedir.^[14]

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya başlanmadan önce Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanım izni ve ilgili Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü’nden çalışma onayı alındı. Anketler uygulanmadan önce, öğrenciler bilgilendirilerek sözel onam alındı ve gönüllülük ilkesi benimsendi. Veriler sınıflarda toplu olarak araştırmacılarından biri tarafından toplandı.

Araştırmada elde edilen bulgular bilgisayar ortamına aktarıldı, analizler SPSS (Statistical Package of Social Science) 17.0 istatistik paket programında %95 güven aralığı esas alınarak istatistik uzmanı tarafından yapıldı. Öğrencilerin sosyo-demografik ve tanıtıcı verilerinin analizinde frekans, ortalama, Ki-kare, One way anova, Post Hoc Test (Tukey-HSD) ve Kruskal-Wallis analizleri; öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları ve sosyal destek puanlarının ilişkisinin

analizinde Pearson’s korelasyon analizi kullanıldı.^[15-17]

Bulgular

Sosyo-demografik Özellikler İle İlgili Bulgular

Katılımcıların %28,7’si 1. sınıf, %28,2’si 2. sınıf, %24,6’sı 3. sınıf ve %18,5’i 4.sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21±1,78’dir (min-max:17-32 yaş). Öğrencilerin %71,8’i kadın, tamamına yakını (%98,3) bekar ve %83,5’i çekirdek aileye sahiptir. Öğrencilerin %37,5’i ailesinde en büyük çocuk olduğunu, %61,8’i kaldığı yerden memnun olduğunu ve %42’si ekonomik durumunun orta düzeyde olduğunu ifade etmiştir.

Akademik Başarı ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyi İle İlgili Bulgular

Öğrencilerin Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO) ve Algılanan Sosyal Destek (ASD) ve alt ölçek puanları Tablo 1’de yer almaktadır. Öğrencilerin AGNO puanı 2,68±0,51; ASD puan ortalaması 128,64±13,08’dir.

Akademik Başarı ve Sosyal Destek Düzeyini Etkileyen Sosyo-demografik Özellikler İle İlgili Bulgular

Öğrencilerin AGNO ve ASD puanlarını etkileyen sosyo-demografik özellikleri incelenmiştir (Tablo 3).

Cinsiyet ile AGNO ve ASD puanları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Kadınların AGNO, ASD,

Tablo 1. Öğrencilerin Akademik Başarı ve Algıladıkları Sosyal Destek Puanları (n=411)

	Ort.	SS	Min-Maks.
Ağırlıklı Genel Not Ortalaması	2.68	0.51	1.10–3.90
Algılanan Sosyal Destek	128.64	13.08	84–150
Aile Desteği	55.09	5.34	35–60
Arkadaş Desteği	35.58	4.06	19–39
Öğretmen Desteği	37.91	8.20	17–51

Ort.: Ortalama; SS: Standart Sapma

Tablo 2. Öğrencilerin AGNO Puanı ile Algılanan Sosyal Destek Puanı ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki (n=411)

		ASD	ARD	AİD	ÖĞD
Ağırlıklı Genel Not Ortalaması	r	.259**	.168**	.204**	.198**
	p	.000	.001	.000	.000
Algılanan Sosyal Destek	r		.617**	.726**	.816**
	p		.000	.000	.000
Arkadaş Desteği	r			.417**	.216**
	p			.000	.000
Aile Desteği	r				.300**
	p				.000

r: Pearson Korelasyon; **0,01 düzeyinde anlamlılık

Tablo 3. Öğrencilerin AGNO ve ASD Puanları Sosyo-demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması (n=411)

	AGNO		ASD		AİD		ARD		ÖĞD	
	n	Ort.±SS	n	Ort.±SS	n	Ort.±SS	n	Ort.±SS	n	Ort.±SS
Cinsiyet										
Kadın	295	2.72±0.4	295	129.78±12.1	295	55.78±4.7	295	36.03±3.8	295	37.97±8.1
Erkek	116	2.56±0.5	116	125.51±14.8	116	53.32±6.2	116	34.43±4.4	116	37.76±8.0
		t=-2.92 p=0.004		t=-2.75 p=0.006		t=-3.81 p=0.000		t=-3.42 p=0.001		t=-0.23 p=0.818
Psikolojik sorun yaşama										
Evet	132	2.58±0.5	132	125.33±14.2	132	53.39±6.3	132	34.81±4.6	132	37.14±8.1
Hayır	279	2.72±0.5	279	130.11±12.2	279	55.89±4.5	279	35.95±3.7	279	38.27±8.2
		t=-2.70 p=0.007		t=-3.31 p=0.001		t=-4.04 p=0.000		t=-2.46 p=0.015		t=-1.31 p=0.190
Kaldığı yerden memnuniyet										
Evet	254	2.73±0.5	254	130.23±12.7	254	55.91±4.7	254	55.91±4.7	254	38.31±8.3
Hayır	42	2.51±0.5	42	124.21±13.6	42	53.21±6.9	42	53.21±6.9	42	35.83±8.1
Kısmen	115	2.62±0.4	115	126.52±13.1	115	53.96±5.5	115	53.96±5.5	115	37.77±7.7
		F=4.76 p=0.009		F=5.91 p=0.003		F=8.44 p=0.000		F=3.76 p=0.024		F=1.67 p=0.188
Ekonomik durum										
İyi	125	2.71±0.5	125	129.91±12.6	125	56.51±4.1	125	36.04±3.9	125	37.36±8.9
Orta	173	2.70±0.5	173	129.82±12.4	173	55.50±4.8	173	35.80±3.5	173	38.51±7.9
Kötü	113	2.61±0.4	113	125.20±13.9	113	52.88±6.4	113	34.74±4.7	113	37.58±7.6
		F=1.44 p=0.237		F=5.28 p=0.005		F=15.67 p=0.000		F=3.48 p=0.032		F=0.83 p=0.433

AGNO: Ağırlıklı Genel Not Ortalaması; ASD: Algılanan Sosyal Destek; AİD: Aile Desteği; ARD: Arkadaş Desteği; ÖĞD: Öğretmen Desteği; Ort.: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t-testi; F: One-wayAnova

AİD ve ARD puanları erkeklere göre daha yüksektir ($p<0,05$). ÖĞD puanı cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Psikolojik sorun yaşamayan öğrencilerin ASD, AİD, ARD ve AGNO puanları sorun yaşamayanlara göre daha düşüktür ($p<0,05$). ÖĞD ile psikolojik sorun yaşama arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Kaldığı yerden memnun olan öğrencilerin ASD, AİD, ARD ve AGNO puanları daha yüksektir ($p<0,05$). ÖĞD ile kaldığı yerden memnuniyet durumuna göre anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$). Ekonomik durumunun iyi düzeyde olduğunu ifade eden öğrencilerin ASD, AİD ve ARD puanları diğerlerine göre daha yüksektir ($p<0,05$). ÖĞD ve AGNO ile öğrencilerin ekonomik durumu arasında anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tartışma

Öğrencilerin akademik başarı ve sosyal destek puan ortalamaları incelenmiştir (Tablo 1). Öğrencilerin AGNO'su 4,00 üzerinden 2,68±0,51 puandır. Öğrencilerin orta düzeyde başarılı oldukları görülmektedir. Uzman (2001)'in^[18] üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin not ortalaması 4,00 üzerinden 2,25 puan olarak bulunmuştur. Bu sonuç bulgumuzla benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin ASD puan ortalaması 128,64±13,08 olup, AİD puanı ortalaması 55,09±5,34, ARD puan ortalaması 35,58±4,06 ve ÖĞD puanı ortalaması 37,91±8,20 puandır. Ölçekten alınacak en yüksek puanın 150 olduğu göz önüne alınırsa katılımcıların algıladığı sosyal desteğin iyi düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Ölçeğin alt boyutları değerlendirildiğinde, aile, arkadaş ve öğretmenden algılanan sosyal destek düzeylerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Aynı ölçeğin kullanıldığı

lise öğrencileriyle yapılan bir çalışmada^[19] elde edilen puan değerleri sonuçlarımızla uyumlu bulunmuştur.

Öğrencilerin AGNO ile ASD, ARD, AİD ve ÖĞD puanları arasında pozitif yönde zayıf ilişki ($p<0.001$) bulunmuştur (Tablo 2). Bu bulgu, sosyal destek arttıkça akademik başarının da zayıf derecede yükseldiğini göstermektedir. Öğrencilerin aile, arkadaş ve öğretmenlerden aldığı desteğin ders başarıları üzerinde az da olsa etkili olduğu görülmektedir. Öğrenciler, eğitim yaşantılarında sosyal çevrelerinden maddi ve manevi destek arayışındadırlar. Sosyal destek ile ilgili çalışmalarda; aile, öğretmen ve arkadaştan sosyal destek alan öğrencilerin akademik başarısının yükseldiğinin belirtilmesi^[3,10,11,20-27] bulgularımızı destekler yöndedir. Laibach'ın (2006) çalışmasında,^[13] hemşirelik öğrencilerinin akademik başarısı ile sosyal destek arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, yakın arkadaş desteğinin önemli olduğu ancak yeterli olmadığı; Uzman'ın (2001)^[18] üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada; aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Bu iki çalışmada elde edilen bulgular sonuçlarımızla farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin AGNO ve ASD puanlarını etkileyen sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde (Tablo 3); kız öğrencilerin akademik başarısının erkeklerden daha yüksek olduğu ($p<0.05$) belirlenmiştir. Bu bulgu, kızların okul başarısını önemseydiği izlenimi uyandırmaktadır. Üniversite girişi sınavında da kızlarda başarı oranlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu istatistiklerde belirtilmiştir.^[28] Bu sonuç doğrultusunda, kız öğrencilerin başarılarını üniversite eğitimi

boyunca da sürdürdüklerini söylemek mümkündür. İlgili araştırmalar incelendiğinde^[5,12,27,29-31] elde edilen bulguların sonucumuzu desteklediği görülmektedir.

Öğrencilerin sosyal çevrelerinden algıladıkları sosyal destek onların zor zamanlarda çözüme ulaşabilmeleri açısından önem taşımaktadır. Araştırmamızda kız öğrencilerin sosyal destek algısı puanlarının erkeklere göre daha yüksek olması ($p<0.05$), kadınların sorunlarını aile ve arkadaşlarıyla daha fazla paylaştıklarını, daha fazla yardım aldıklarını düşündürmektedir. Yapılan çalışmalarda kadınların erkeklerden daha fazla aile^[4,9,32-35] ve arkadaş^[4,9,27,36-38] desteği algıladıkları görülmüştür. Çeçen (2008)^[38] çalışmasında ise algılanan sosyal desteğin cinsiyete göre değişmediğini belirlemiştir. Araştırmamızda öğretmen desteği puanının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Gökler (2007)^[36] ve Kızıldağ'ın (2009)^[5] çalışmasında ise öğretmenden algılanan sosyal destek kızlarda daha yüksektir.

Araştırmamızda psikolojik sorun yaşayan öğrencilerin ASD, AİD, ARD ve AGNO puanlarının sorun yaşamayanlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Psikolojik sorun yaşayan öğrenci, başa çıkma stratejilerini etkili kullanmadığından aile, arkadaş, öğretmen gibi en yakın çevresinin desteğine gereksinim duyması kaçınılmazdır. Öğrenci yeterli destek almadığında sorunlarıyla başa çıkamaz, dolayısıyla akademik başarısı da bu durumdan etkilenebilir. ÖGD ile psikolojik sorun yaşama arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu bulgu, öğrenci sayısının kalabalık olması, öğretim elemanlarının aynı okulun farklı programlarında görev alması ve iş yoğunluğu gibi sorunlar nedeniyle öğretmen-öğrenci ilişkilerinin olumsuz etkilendiği şeklinde yorumlanmıştır.

Kaldığı yerden memnun olan öğrencilerin AGNO, ASD, AİD ve ARD puanları daha yüksektir ($p<0.05$). ÖGD ile kaldığı yerden memnuniyet durumuna göre anlamlı farklılık yoktur ($p>0.05$). Kaldığı yerden memnun olan öğrencinin, gerek sosyal ilişkiler gerek ders çalışma koşulları açısından daha huzurlu ve mutlu olmasının akademik başarılarını da olumlu etkilemesi doğaldır. Şeker ve ark.nın (2004)^[29] çalışmasında da, üniversitede okurken kalınan yerden memnun olmanın başarı üzerine olumlu etki yaptığı, kaldığı yerden memnun olan öğrencilerin diğerlerinden daha yüksek ortalama ile mezun oldukları görülmüştür.

Ekonomik durumunun iyi düzeyde olduğunu ifade eden öğrencilerin AİD ve ARD puanları diğerlerine göre daha yüksektir ($p<0,05$). Öğrencinin ekonomik durumunun iyi olması, arkadaşlarıyla vakit geçirme, çeşitli etkinliklere katılma olanaklarını artırdığı için daha fazla sosyal destek algılamasını sağlamış olabilir. Öğrencilerin maddi gelirlerini ailelerinden sağlamanın aileden algıladıkları sosyal destek üzerinde et-

kili olabileceği düşünülmüştür. Yapılan çalışmalar^[4,6,8,37-39] bulgularımızı destekler niteliktedir. Yılmaz ve ark.nın (2008)^[37] üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada ise gelir düzeyi ile sosyal destek düzeyleri arasında ilişki saptanmamıştır.

Sonuç

Öğrencilerin akademik başarı not ortalamasının 4 üzerinden 2,68 puan; algılanan sosyal destek puan ortalamasının 150 puan üzerinden 128,64 olduğu belirlendi. Algılanan sosyal destek düzeyi ve akademik başarı arasında pozitif yönde zayıf derecede ilişki bulundu. Kadınlar, psikolojik sorun yaşamayanlar, kaldığı yerden memnun olanlar ve ekonomik durumunun iyi düzeyde olduğunu ifade eden öğrencilerin sosyal destek algısı daha yüksekti. Hemşirelik bölümü öğrencileri, son sınıfta okuyanlar, sağlık meslek lisesi mezunları, liseden pekiyi dereceyle mezun olanlar, akademik olarak kendini başarılı algılayanlar ve düzenli ders çalışma alışkanlığı olan öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalaması daha yüksekti. Bu sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin başarısızlık nedenlerine yönelik iyileştirme programlarının yapılması; ilk sınıflardan itibaren öğrencilerin birbirleriyle ve öğretim elemanlarıyla ilişkilerini geliştirmeye yönelik sosyal etkinliklerin planlanması, sosyal destek kaynaklarının güçlendirilmesi, gerektiğinde ailelerle işbirliği yapılması; danışmanlık sisteminin geliştirilerek öğrencilerin fiziksel ve psikolojik sağlık sorunlarında destek sağlanması; psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin geliştirilmesi ve bu birimlerde çalışan ekip içinde hemşirenin de yer alması önerilmektedir. Araştırmamızın sonuçları, bir sağlık yüksekokulu öğrencilerini temsil etmesi nedeniyle sınırlılık göstermektedir. Bununla birlikte sonuçlarımızın bu konuda yapılacak çalışmalarda yararlı olacağını ümit ediyoruz.

Kaynaklar

1. Kahrıman İ, Polat S. Adölesanlarda aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile benlik saygısı arasındaki ilişki. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2003;6:13-24.
2. Kahrıman İ, Yeşilççek K. Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon sağlık yüksekokulu öğrencilerinin aile ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2007;10:10-21.
3. Yıldırım İ. Akademik başarı düzeyleri farklı olan lise öğrencilerinin bazı değişkenlere göre sosyal destek düzeyleri. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 1998;2:33-48.
4. Kartal A, Çetinkaya B. Yüksekokul öğrencilerinin algılanan sosyal destek durumları ve sosyal desteği etkileyen faktörler. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2009;4:3-20.
5. Kızıldağ S. Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, boyun eğici davranışlar ve sosyal destek. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2009.
6. Okanlı A. Hemşirelik öğrencilerinin aile ve arkadaşlarından algıladıkları sosyal destek ile anksiyete düzeyi arasındaki ilişki. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü 1999.
7. Yıldırım İ. Algılanan sosyal destek ölçeğinin revizyonu. Eurasian Journal of Educational Research 2004;17:221-36.
8. Ünsar S, Sadırlı KS, Demir M, Zafer R. Perceived social support levels of uni-

- versity students and the factors affecting of social support. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 2009;1:17-29.
9. Kozaklı H. Üniversite öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2006.
  10. Karadağ İ. İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının sosyal destek kaynakları açısından incelenmesi. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2007.
  11. Yıldırım İ. Akademik başarının yordayıcısı olarak gündelik sıkıntılar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2006;30:258-67.
  12. Koç M, Avşaroğlu S, Sezer A. Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2004;11:483-98.
  13. Laibach C. The relationship between social support and academic achievement in registered nursing education students. [The degree of doctor of education] Newyork: Dowling College 2006.
  14. ÇOMÜ. Ön lisans-lisans eğitim öğretim ve sınav yönetmeliği. 18 Ekim 2011, http://ogrenciisleri.comu.edu.tr/yonetmelik/sinav_yonetmeliği.htm.
  15. Kiroğlu G. Uygulamalı parametrik olmayan istatistiksel yöntemler. İstanbul: Paymaş Yayıncılık 2001.
  16. Tatlıdil H. Uygulamalı çok değişkenli istatistiksel analiz. Ankara: Ziraat Matbaacılık A.Ş 2002.
  17. Bahar Z. Verilerin çözümlenmesinde istatistiksel yöntemler. İçinden: Hemşirelik araştırmalarında ilke süreç ve yöntemler. Erefe İ editör. İstanbul: Odak Ofset; 2002. s.246-59.
  18. Uzman E. Üniversite öğrencilerinde sosyal destek ve akademik başarı ilişkisi. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bildiriler). 1. Cilt. Bolu 2001.
  19. Mengi S. Ortaöğretim 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin sosyal destek ve öz yeterlilik düzeylerinin okula bağlılıkları ile ilişkisi. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2011.
  20. Chen J. (2005). Perceived academic support from parents, teachers, and peers: relation to hong kong adolescents' academic behavior and achievement. Harvard Family Research Project. Harvard Graduate School of Education. Retrieved on March 02, 2011, from <http://www.hfrp.org/publications-resources/publications-series/family-involvement-research-digests/perceived-academic-support-from-parents-teachers-and-peers-relation-to-hong-kong-adolescents-academic-behavior-and-achievement>.
  21. Ghaith GM. (2002) The relationship between cooperative learning, perception of social support, and academic achievement. Retrieved on March 01, 2011, at URL: <http://www.sciencedirect.com/science>.
  22. Lee VE, Smith JB. Social support and achievement for young adolescents in chicao the role of school academic press. *Am Educ Res J* 1999;36:907-45.
  23. Levitt MJ, Levitt LJ. Social support and achievement in childhood and early adolescence: A multicultural study. *Journal of Applied Developmental Psychology* 1994;15:207-22.
  24. Lopez EJ, Ehly S, Vazoquez EG. Acculturation, social support and academic achievement of mexican and mexican american high school students: An exploratory study. *Psychology in the Schools* 2002;39:245-57.
  25. Wentzel KR. Social relationship and motivation in middle school: The role of parents, teachers and peers. *Journal of Educational Psychology* 1998;90:202-9.
  26. Yıldırım İ, Ergene T. Lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, boyun eğici davranışlar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2003;25:224-34.
  27. Rospenda KM, Halpert J, Richman JA. Effects of social support on medical students' performances. *Acad Med* 1994;69:496-500.
  28. ÖSYM (2011). 2011-ÖSYS yerleştirme sonuçlarına ilişkin sayısal bilgiler. 19 Eylül 2011, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-58052/h/02-2011-osysyerlestirmesonuclarinailiskinsayisalbilgiler>.
  29. Şeker R, Çınar D, Özkaya A (2004). Çevresel Faktörlerin Üniversite Öğrencilerinin Başarı Düzeyine Etkileri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya. 09 Mart 2010, <http://www.pegem.net/dosya/dokuman/403>
  30. Tektaş M, Tektaş N. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2010;23:222,9.
  31. Turan M, Herken H, Mutlu N, Küçükolbaşı H. Üniversite öğrencilerinde akademik performans etkileyen faktörler (1998). VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. 10 Mart 2010, http://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=36493.
  32. Başer Z. Aileden algılanan sosyal destek ile kendini kabul düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma). [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi] Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2006.
  33. Van Beest M, Baerveldt C. The relationship between adolescents' social support from parents and from peers. *Adolescence* 1999;34:193-201.
  34. Bender D, Lösel F. Protective and risk effects of peer relations and social support on antisocial behaviour in adolescents from multi-problem milieus. *J Adolesc* 1997;20:661-78.
  35. Saygın Y, Arslan Ç. An Investigation Socialsupport, Self-Esteem And Subjective Wel-Being Level Of College Students. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* 2009;28:207-22.
  36. Gökler İ. Çocuk ve ergenler için sosyal destek değerlendirme ölçeği türkçe formunun uyarlama çalışması: Faktör yapısı, geçerlilik ve güvenilirliği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi* 2007;14:90-9.
  37. Yılmaz E, Yılmaz E, Karaca F. Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Genel Tıp Dergisi* 2008;18:71-9.
  38. Çeçen R. Öğrencilerinin cinsiyetlerine ve ana baba tutum algılarına göre yalnızlık ve sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2008;6:415-31.
  39. Hashima PY, Amato PR. Poverty, social support, and parental behavior. *Child Dev* 1994;65:394,403.